

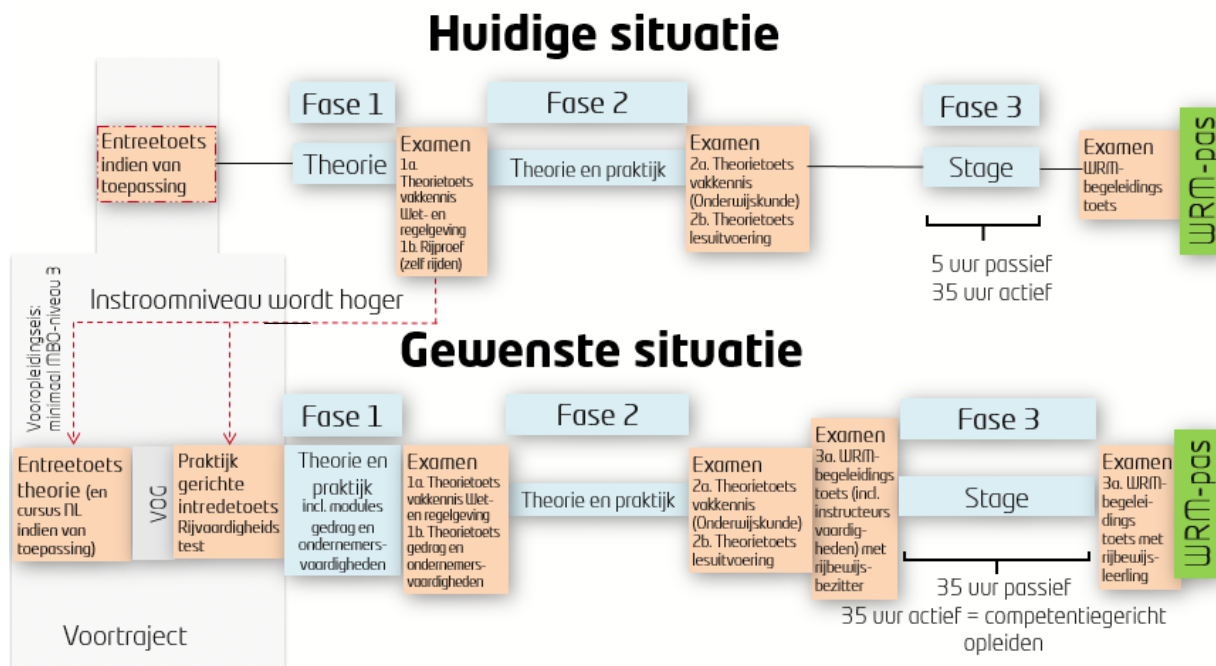
Betreft: wetsvoorstel WRM 1993 – Aanbevelingendocument namens BOVAG, FAM en VRB

26 april 2017

Geachte allemaal,

Via deze brief willen wij jullie gericht aangeven hoe VRB, FAM en BOVAG Rijscholen de nieuwe WRM voor zich zien, met als doel het verder verbeteren van de kwaliteit van het rijonderricht. De professionaliseringsslag moet ervoor zorgen dat de beginnende bestuurder nog beter wordt opgeleid en een veiliger rijgedrag vertoont. De grootste slagen hiervoor zijn volgens ons te maken bij de WRM-opleiding tot rijinstructeur en wij geven daar in dit document concrete aanpassingen voor.

Dit Aanbevelingendocument is het vervolg op het eerder verstuurd Startdocument (augustus 2016) en de Vervolgdocumenten van VRB en FAM (oktober 2016) en BOVAG Rijscholen (februari 2017).

De tweede tijdslijn, de gewenste situatie, laat zien hoe de WRM-opleiding er volgens ons uit zou moeten zien om deze professionaliseringsslag te bewerkstelligen. Hieronder lichten wij de wijzingen nader toe.

Aanbevelingen alvorens de kandidaat rij-instructeur met de WRM-opleiding start

- Vooropleidingseis op MBO3-niveau: om deel te kunnen nemen aan de WRM-examens. Dit vraagt om een aanpassing van de huidige eis van bekwaamheid. Het lage slagingspercentage en de vele uitvallers gedurende het traject, waarvan een deel overheidssubsidie ontvangt, komt het zelfvertrouwen van de kandidaat en het imago van de branche niet ten goede. Ook worden overheidsgelden inefficiënt besteed. Door het vooropleidingsniveau te verhogen en deze zo beter aan te laten sluiten bij de zwaarte van het opleidingstraject, waar de modules gedrag en ondernemersvaardigheden ook onderdeel van uit maken, trachten wij dit in te dammen.

- Nederlandse mondelinge taalvaardigheid op niveau B1/2F: voor het overbrengen van kennis en kunde dient de Nederlandse spreektaal op minimaal mbo 3-niveau te zijn. Tijdens de praktische intredetoets en ook de theoretisch entreetoets dient de spreekvaardigheid aan dit niveau te worden getoetst. Door dit niveau te stellen en te toetsen wordt getracht dat de rij-instructeur tijdens de rijlessen duidelijk verstaanbare en te begrijpen instructies aan de rijbewijs leerling¹ geeft. En dat hierdoor de leerling vertrouwd raakt met alle gangbare begrippen die nodig zijn om veilig te kunnen verplaatsen in het verkeer.
- Verplichting deel te nemen aan een Entreetoets/geschiktheidstoets door een onafhankelijk instituut: Naast het denkniveau MBO3 zal iedere kandidaat rij-instructeur moeten aantonen te beschikken over de volgende vaardigheden: Didactiek en onderwijskunde. In nagenoeg geen enkele vooropleiding wordt deze vaardigheden onderwezen. Door de onafhankelijkheid van het instituut te garanderen, trachten we de kwaliteit van de toets te waarborgen. We vragen daarmee een bepaald niveau van de kandidaten waarmee mogelijke uitval gedurende het WRM-traject wordt beperkt. Bijkomend voordeel is dat ook de opleidingsinstituten hun niveau moeten opschrijven. Hetgeen zijn weerslag vindt tijdens de basisopleiding maar ook in het bijscholingstraject.
- Verklaring Omtrent Gedrag: om deel te kunnen nemen aan examens om in het bezit te komen van de WRM-pas pleiten de brancheorganisaties ervoor dat de kandidaat aan het exameninstituut een VOG toegespitst op de branche kan overhandigen. Vervanging van de VOG geschiedt vervolgens elke 5 jaar bij afronding van het bijscholingstraject. Met dit overheidsdocument toont de rij-instructeur aan, zowel richting instituut als klanten, dat zijn/haar gedrag in het verleden geen bezwaar heeft gevormd voor de beroepsuitoefening. We stellen voor de VOG voorwaarden te gebruiken die ook door het CBR wordt ingediend bij het aannemen van examinatoren en ander CBR personeelsleden.
- Praktijkgerichte intredetoets: Enerzijds willen wij hiermee serieuze kandidaten aantrekken voor de opleiding. Anderzijds kan door de praktijkgerichte intredetoets, die wordt afgenomen door een onafhankelijk instituut, de rijvaardigheid, het gedrag en de sociale vaardigheden van de kandidaat rij-instructeur vooraf worden getoetst. Dit instituut kijkt of de rijvaardigheid van de kandidaat op het juiste basis niveau is. Gedurende fases 1 en 2 van de WRM-opleiding worden verplichte instructielessen opgenomen. Het opleidingsinstituut moet hier gedurende fase 1 en 2 aandacht aan besteden. Niveau – minimaal CBR-examen.

Aanbevelingen fase 1 van de WRM-opleiding: theorie + praktijk. Toets module IBKI moet dan ontwikkeld worden

- Module mobiliteit en gedrag als verplicht onderdeel van de opleiding: om meer kennis te krijgen over de normen en waarden in het verkeer. Hoe hoor je je in het verkeer te gedragen en hoe breng je dit gewenste gedrag over op een rijbewijs leerling. Het vertonen van correct gedrag bevordert de verkeersveiligheid.
- Module ondernemerschap als onderdeel van de basisopleiding: Kennis over ondernemerschap ontbreekt veelal. De huidige WRM-opleiding is hier niet op ingericht. Wanneer een opleidingsinstituut geen docent in huis heeft met deze specifieke vaardigheden mag een docent met specifieke

---

¹ Rijschool leerling wordt aangeduid met de term 'rijbewijs leerling', omdat zij zich opmaken voor het behalen van het rijbewijs

kennis en kunde op boekhoudkundig en ondernemers- gerelateerde vakken door het opleidingsinstituut ingehuurd worden.

- Fase 1 wordt afgerond met twee theoretische examens, bestaande uit: a. wet- en regelgeving en b. mobiliteit, gedrag en ondernemerschap. Het exameninstituut dient voor onderdeel b nog een toets module te ontwikkelen.

Aanbevelingen fase 2 van de WRM-opleiding: theorie en praktijk

- Praktijklessen met rijbewijsbezitters: we zien bij de nieuwe toetreders dat de aansluiting van de opleiding op de praktijk niet voldoende is. Dit kan worden verbeterd door praktijklessen met rijbewijsbezitters (veelal mede-cursisten) toe te voegen aan de WRM-opleiding. De kandidaat rij-instructeur krijgt op deze wijze al enige ervaring in het lesgeven en het opleidingsinstituut kan zien hoe het rijvaardigheidsniveau van de kandidaat rij-instructeur is.
- Fase 2 wordt afgerond met een examen, bestaande uit: onderwijskunde (vakkennis theorie en lesuitvoering) en een officiële WRM-begeleidingstoets (deel 1, incl. instructeursvaardigheden) met een rijbewijsbezitter (veelal een mede-cursist). Door deze praktijkgerichte toets naar voren te halen en zodanig in te richten kan het exameninstituut controleren of de kandidaat rij-instructeur over voldoende instructeursvaardigheden (remingreep, sturingreep, etc.) beschikt om te beginnen aan de stage. Dit gaat onder regie van het opleidingsinstituut en is hiermee weinig fraudegevoelig. Na de toetsing op theorie en praktijklessen zal de kandidaat goed voorbereid aan de stage kunnen beginnen. Ook deze toets module nog ontwikkeld moet worden door het exameninstituut.

Aanbevelingen fase 3 van de WRM-opleiding: stage

- Uitbreiding passieve stage-uren: ons verzoek is om de kandidaat rij-instructeur, naast 35 uur actief een rijbewijs leerling les te geven, hem/haar ook 35 uur passief mee te laten rijden met een reeds gediplomeerde instructeur. Deze rij-instructeur heeft de bijscholing 'stagementor' met goed gevolg doorlopen (bijscholingsitem 8) en is daardoor ook in staat om te kunnen beoordelen hoe de kandidaat rij-instructeur de rijbewijs leerling lesgeeft. De kandidaat rij-instructeur leert op deze manier ook veel bij over het overbrengen van de kennis over het voertuig en het verkeer aan de leerling. Wij vinden passief meerijden even educatief als actief lesgeven, vandaar hetzelfde aantal uren. De uitbreiding van het aantal uren draagt bij aan competentiegericht opleiden. De huidige situatie geeft de kandidaat in fase 1 en 2 de mogelijkheid om veel via e-learning of zelfstudie te volgen en dat terwijl rijles geven een ervaring vak is. Wij zijn dan ook van mening dat de kandidaat rij-instructeur 'rij-uren' moet maken. Extra opmerking: om voldoende stagementoren aan te wijzen, is de branche verantwoordelijk voor voldoende gekwalificeerde stageplaatsen verspreid door het land. De uitbreiding van het aantal stage-uren niet mag leiden tot een kostenverhoging van de stagevergoeding aan de stage-gever.
- Deel 2 van de officiële WRM-toets na de stage met een rijbewijs leerling en dynamische lesonderdelen: de opleiding kan pas goed worden afgesloten als er een eindtoets heeft plaatsgevonden. Dit kan in onze ogen alleen met een rijbewijs leerling, waarbij de kandidaat rij-instructeur de les aanpast op het niveau van de rijbewijs leerling. Momenteel mogen de instructeurs bij de WRM-praktijktoets kiezen tussen rijbewijsleerlingen en rijbewijsbezitters. Bij de laatste categorie is de kans op een toneelstuk groot. Om de lessituatie zoveel mogelijk te laten aansluiten op de werkelijkheid adviseren wij dynamische lesonderdelen te hanteren. Deze worden op de examen dag een half uur voor de rit met de echte rijbewijs leerling aan de hand van de lesvorderingskaart,

op papier of digitaal, door de examiner van het exameninstituut medegedeeld aan de kandidaat rij- instructeur.

Aanbevelingen algemeen

Bijscholing

De branchepartijen

- Willen *vier verplichte scholingsdagdelen* voor de rij-instructeur in het eerste jaar na het behalen van de WRM-bevoegdheid. Vele nieuwe toetreders starten een eigen rijschool en hebben daarvoor veelal geen reflectie met ervaren vakgenoten. Door in het eerste jaar na het behalen van de WRM-bevoegdheid vier scholingsdagdelen met groepsdiscussies bij het opleidingsinstituut verplicht te stellen, kunnen kennis en ervaringen worden uitgewisseld. Deze opleidingsdagdelen moeten onderdeel worden van de bijscholingsopleidingen en kunnen hierdoor ook gevolgd worden door ervaren rijinstructeurs;
- Adviseren in het eerste jaar na het behalen van de WRM-bevoegdheid *minimaal vier maanden te wachten* met de eerste 2 verplichte scholingsdagdelen. Hierdoor kunnen de startende rij-instructeurs ervaringen delen, toepassen en weer delen. En vervolgens dat er ook tussen de eerste en tweede 2 dagdelen een pauze is van 4 maanden;
- Willen *instandhouding van de 6 verplichte dagdelen* bijscholing voor startende als gevorderde instructeurs in 5 jaar. Ter overweging kan nog worden verkend of het verplichten van specifieke bijscholingsitems een bijdrage levert aan het verhogen van kennisniveau;
- Adviseren dat ook de *kwaliteit van theoretische bijscholingen omhoog* moet. De cursusinhoud moet een hoger level krijgen met interactie van zowel docent als cursist;
- Willen dat de *huidige praktijkbegeleidingstrajecten omgevormd worden tot 1 éénvormig traject*, waarbij het huidige RIS begeleidingstraject de standaard is. Het voorstel van de Minister dat voorligt om zich te beperken tot 1 praktijkbegeleiding met voldoende resultaat heeft de instemming van de branche;
- Adviseren hierop aansluitend het exameninstituut of een onafhankelijke partij te onderzoeken of slagingspercentages van rij-instructeurs expliciet toe te wijzen zijn tot één persoon en of het raadzaam is dit *slagingspercentage mee te laten wegen bij de beoordeling* van de praktische begeleidingstoets;
- Willen *beperking tot het theoretische én praktijkgericht herintreders traject*. Het voorstel is om binnen twee jaar na de oorspronkelijke geldigheidsdatum van de WRM-pas de rij-instructeur toegang te geven tot het herintreders traject. Hiermee wordt naleving van de verplichte bijscholing bevorderd en fraude ontmoedigd. Daarnaast is het huidige herintreders traject alleen theoretisch en zou er ook getoetst moeten worden op de praktijk.

Toetsingsmomenten

De branchepartijen

- Wensen dat de *WRM theoretische intredetoets wordt vernieuwd*. De huidige entreetoets is bij een deel van de rijscholenbranche bekend en daarmee voorspelbaar. Wij willen graag de fraudegevoeligheid van de entreetoets doen verdwijnen. En voorbehouden aan een onafhankelijk instituut, waarbij ook gelet moet worden op de rijvaardigheid, het gedrag en de sociale vaardigheden van de kandidaat rij-instructeur geschikt zijn;
- Adviseren om aandacht te besteden in de toetsen op de onderdelen *onderwijskunde en didactiek*;
- Zijn van mening dat de vragen van de *theoretische intrede- en begeleidingstoetsen dusdanig discriminerend moeten zijn* dat deze alleen met goed gevolg afgerond kunnen worden met de juiste kennis en vaardigheden;

- Willen beoordeling van de *WRM-toets op de uitvoering van de instructie met een rijbewijs leerling*. Het CBR toetst of de rijbewijs leerling zelfstandig kan deelnemen aan het verkeer, waarbij gekeken wordt naar de KPI's én het gevoel. We constateren dat deze combinatie van toetsing goed werkt. Als het gevoel niet wordt meegenomen, zoals nu het geval is bij de WRM-praktijk toets, dan zou iemand die het protocol goed uitvoert (toneelstukje) kunnen slagen terwijl de leseffectiviteit gering kan zijn. Daarnaast wordt wanneer het gevoelselement wordt meegenomen in de WRM-praktijk toets door de examinerator ook gecontroleerd of de kandidaat rij-instructeur zich de competenties eigen heeft gemaakt om het vervolgens over te brengen op de rijbewijs leerling en niet een protocol afloopt;
- Willen dat de *herkansingsmogelijkheid voor de WRM-praktijkbegeleiding gemaximaliseerd wordt tot 2 keer (maximaal 3 x een praktijkbegeleiding)*. Nadat de rij-instructeur een eerste keer zakt voor de toets kan er een beroep gedaan worden op hulp van het opleidingsinstituut. Wanneer blijkt dat de rij-instructeur na drie mogelijkheden de toets niet heeft gehaald, dan achten wij de instructeur niet bekwaam genoeg om verder het beroep als rij-instructeur uit te voeren. De lesbevoegdheid moet dan binnen 8 weken (vallende binnen de maximale geldigheidsduur van de WRM-pas) worden ingetrokken. We willen tenslotte dat de beginnend bestuurder goed wordt opgeleid door een vakbekwame rij-instructeur. Kandidaat kan dan in de 8 weken zorgen voor het behoud van de bevoegdheid door het juist afronden van het herintrederstraject. Waarbij duidelijk wordt gecommuniceerd dat hij/zij geen lesbevoegdheid heeft en dus ook geen les mag geven;
- Adviseren te verkennen welke maatregelen genomen moeten worden om de *kwaliteit, effectiviteit en toegevoegde waarde van de bijscholingscursussen te waarborgen*. Onderdeel van deze verkenning is tevens een bijpassende sanctiebeleid voor zowel opleidingsinstituut-docent en cursist;
- Adviseren IBKI uitsluitend examineratoren in te zetten die geen activiteiten ontplooiën in de rij-schoolbranche om *belangenverstrengeling uit te sluiten*. En voor IBKI examineratoren dezelfde wettelijke richtlijnen te hanteren die ook voor CBR examineratoren geldt;
- Tevens adviseren wij dat IBKI de mogelijkheid open houdt om *ten alle tijden mee te kunnen rijden tijdens een stageles/blok*. En dat de huidige controle methodiek bij theoretische bijscholing in stand wordt gehouden;
- Willen voor medewerkers van (examen)instanties waarbij een WRM bevoegdheid noodzakelijk is, een *uitzondering maken tot het gebruik van een rijbewijs leerling*. Deze uitzondering is dus alleen voorbehouden aan CBR medewerkers.

Controle- en sanctiemechanismen

De branchepartijen

- Willen bij vervanging van de WRM-pas door diefstal en verlies, de nieuwe pas laten voorzien van het woord '*duplicaat*';
- Willen dat het instituut een *WRM-pas ongeldig verklaart indien een pasfoto hierop ontbreekt*. Een pasfoto op de WRM-pas biedt het CBR de mogelijkheid een certificaatcontrole uit te voeren en daarmee fraude met de pas tegen te gaan. Daarbij geeft het leerlingen de zekerheid dat de pas bij de rij-instructeur hoort. RDW heeft al aangegeven capaciteit en mogelijkheden te hebben om dit te kunnen realiseren inclusief echtheidskenmerken;
- Vinden het een voorwaarde dat controle op de branche in het algemeen en handhaving om een *eerlijk en gelijk speelveld te borgen* een essentieel onderdeel moet zijn om de branche te professionaliseren. En hierdoor een wezenlijke bijdrage te leveren aan de verkeerskennis en kunde van de beginnende bestuurder;
- Adviseren te onderzoeken om samen met het CBR *een gesloten opleidingssysteem te ontwikkelen* op basis van o.a. het 7-stappenplan van de branchepartijen, waartoe alleen rijscholen toegang hebben indien zij aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen. Andere controlerende overheidsinstanties moeten inzage kunnen hebben in dit systeem.

- Adviseren een *koppeling tussen controlerende overheidsinstanties* waardoor de controle op het bezit van een WRM bevoegdheid beter te handhaven is;
- Willen dat kandidaten die e-learning of zelfstudie volgen 12 dagdelen onderwijs volgen bij een opleidingsinstituut inclusief *een controle- en sanctiebeleid*, die nu al wordt toegepast bij het CCV;
- Adviseren om het *IBKI een effectief sanctiebeleid op te stellen* en toe te passen voor zowel stage-mentor als stagiaire bij fraude tijdens de stage;
- Adviseren om het *CBR dusdanige bevoegdheden te geven* om een effectief sanctiebeleid op te stellen en toe te passen bij partijen die frauderen, bedreigen of marktversturend opereren door o.a. CBR systemen te manipuleren;
- Adviseren om te onderzoeken of een *certificeringsregeling bij opleidingsinstututen* die rij-instructeurs opleiden en een adequaat sanctiebeleid bij overtredingen zal leiden tot beter gekwalificeerde rij-instructeurs.

Transparantie

De branchepartijen

- Vinden dat voor rijbewijsleerlingen het *register van WRM-bevoegde rij-instructeurs zodanig laagdrempelig moet zijn* dat controleren of de rij-instructeur in het bezit is van een geldige WRM-pas mogelijk is.
Met deze aanpassingen in de regelgeving en de blijvende inzet op een constructieve samenwerking met het IBKI en CBR kan een duurzame professionaliseringsslag worden gerealiseerd. Hierbij adviseert de politiek en overheid wel om de nieuwe WRM met al haar wijzigingen binnen vijf jaar te evalueren.

Wenst u nadere toelichting op deze brief, dan staan wij u graag te woord. Woensdag 3 mei zal dit Aanbevelingendocument op de agenda van het overleg met I&M staan.

Met vriendelijke groet,

Frank Hoornenborg, BOVAG
Voorzitter afd. Rijscholen

Ruud Rutten, FAM
Voorzitter

Peter van Neck, VRB
Voorzitter

